

Utredningen om översyn av lagen om kärnteknisk verksamhet

Gábor Szendrő
Särskild utredare

Uppdraget

Syftet med utredningen är att genomföra en översyn av **lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet** så att den ger en god grund för effektiv myndighetsutövning och möjliggör en ändamålsenlig organisation och samhällsekonomisk effektivitet utan att tillståndshavarnas ansvar för kärnsäkerhet och strålskydd försvagas och där det långsiktiga ansvaret för avveckling och omhändertagande av det uppkomna avfallet säkerställs. Lagstiftningen inom det Europeiska samarbetet och särskilt lagstiftningen under fördraget om upprättandet av den Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) ska beaktas.

Bakgrund

Omvärldsförändringar

Sedan kärntekniklagen antogs 1984 har:

- två allvarliga kärnkraftsolyckor inträffat,
- ett antal internationella konventioner tillkommit,
- Sverige blivit medlem i EU och Euratom där flera nya regelverk tillkommit på kärntekniklagens område,
- säkerhetspolitiska läget förändrats,

Bakgrund forts.

- de svenska kärnkraftsreaktorerna har varit i drift under lång tid (> 30–40 år),
- fyra av kärnkraftsreaktorerna har stängts permanent,
- ytterligare två kommer att stängas de närmaste åren,
- frågan om slutförvaring av använt kärnbränsle har kommit till ett skarpt läge.

Bakgrund forts.

- Ansvaret för avveckling och avfall (efterbehandlingsansvaret) regleras olika i kärntekniklagen i förhållande till miljöbalken.
- Definitionen av kärnavfall följer inte internationell standard och orsakar problem vid tillämpning.
- Ett antal förvaltningsärenden har visat på vissa problem med lagstiftningen.

Utredningsdirektiven

Ansvarsförhållanden

- undersöka möjligheter och lämna förslag till hur ansvarsförhållandena enligt kärntekniklagen och miljöbalken kan samordnas,
- undersöka för- och nackdelar med och lämna förslag till hur ansvaret för kärnsäkerhet och strålskydd kan separeras från det långsiktiga ansvaret för avveckling och omhändertagande av avfall, och
- undersöka möjligheterna och lämna förslag till hur det finansiella ansvaret kan kvarstå på den eller de tidigare verksamhetsutövare som producerat avfallet, eller t.ex. på ägarbolagen om en överföring av det kärntekniska tillståndet beviljas till en ny tillståndshavare,

Utredningsdirektiven forts.

Slutlig avställd reaktor

- Undersöka förutsättningarna för och lämna förslag på hur en bestämmelse om anmälningsplikt för permanent avställd reaktor kan utformas.

Utredningsdirektiven forts.

Sistahandsansvar m.m.

- Undersöka förutsättningarna för och lämna förslag på hur ett sistahandsansvar bör regleras efter att ett slutförvar har förslutits,
- undersöka vem som bör bära ansvaret för använt kärnbränsle, kärnavfall och radioaktivt avfall när det har lagts i ett slutförvar, och
- analysera och belysa när det kan anses att en verksamhetsutövare har fullgjort sina skyldigheter och bortskaffat de restprodukter och avfall som man producerat och att detta är omhändertaget i enlighet med lagstiftningen.

Utredningsdirektiven forts.

Kärnavfallsbegreppet

- undersöka för- och nackdelar med att samordna begreppen kärnavfall enligt kärntekniklagen och radioaktivt avfall enligt strålskyddslagen och kärnavfallsdirektivet, och
- undersöka och lämna förslag på hur en mer ändamålsenlig gränsdragning mellan svenskt och utländskt avfall kan utformas.

Arbetet

- En kommitté har tillsatts av regeringen med experter från verksamhetsutövare, myndigheter och andra organisationer. Kommittén har hittills haft tre möten.
- Utredningen har träffat tillståndshavare, myndigheter och andra organisationer.
- Utredningen har även träffat rättssekretariatet vid OECD/NEA samt
- Arbets- och näringsministeriet och STUK i Finland.

Arbetet forts.

Andra inspel till utredningen:

- Yttrandet från Mark- och miljödomstolen
- Sanktionsavgifter
- Miljöprövningsförordningen
- Stegvisa prövningen
- Transparens och insyn i tillståndprocessen
- Överklagandemöjligheter
- Ranstad
- Ansvarsgenombrott

Arbetet forts.

- Kansliet har arbetat med att analysera frågeställningar och möjligheter till lösningar
- Diskussioner i kommittén
- Möten med SSM, tillståndshavare m.fl.
- Fokus nu är att välja ut och arbeta vidare med förslag som bedöms genomförbara

Utredningsteamet

Särskild utredare: Gábor Szendrő, Miljö- och energidepartementet

Sekreterare: Johan Pettersson, Miljö- och energidepartementet

Sekreterare: Ingemar Lund, Strålsäkerhetsmyndigheten

Redovisning

Utredningen ska redovisa sina förslag senast den 1 oktober 2018.

